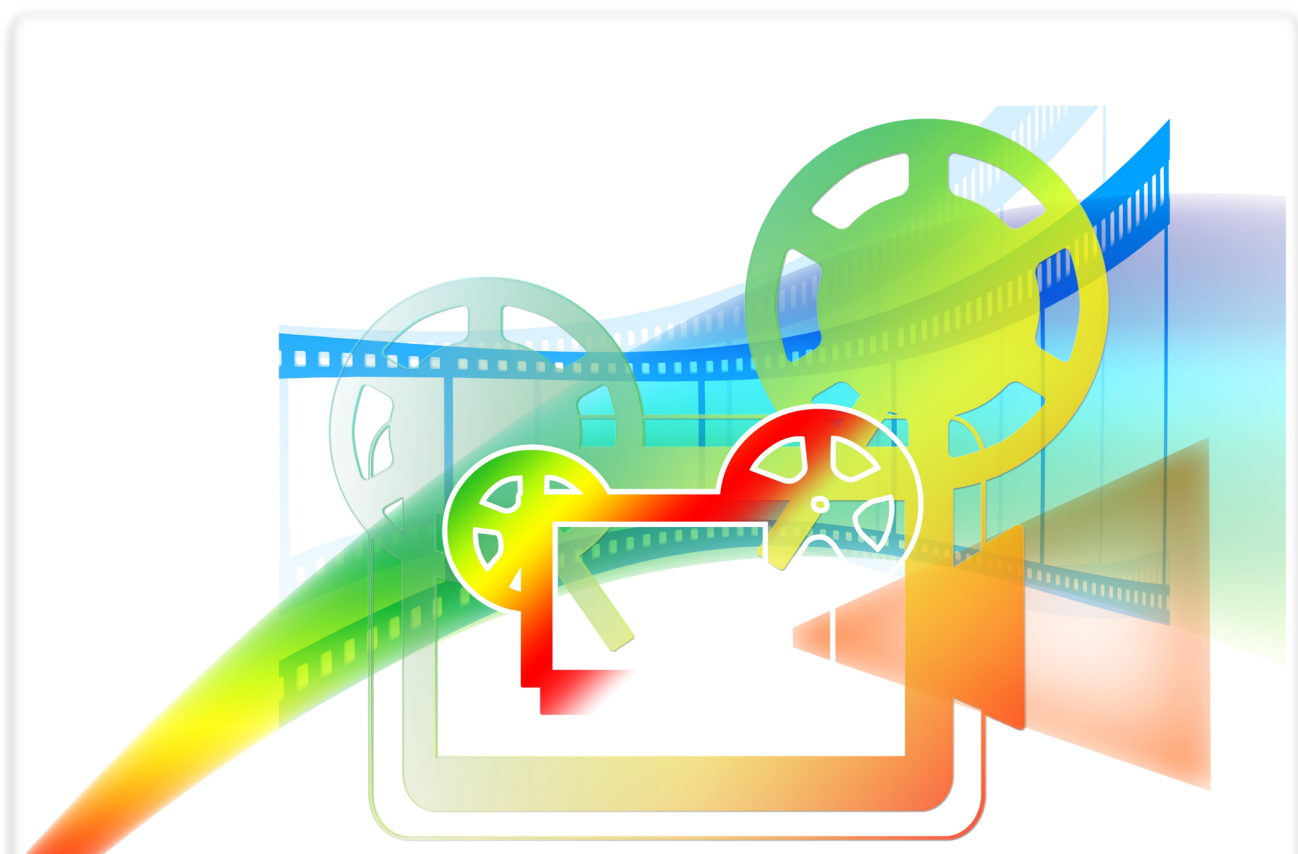

ONLINE SZERZŐI JOGI JOGSÉRTÉS AZ EURÓPAI UNIÓBAN

CÍMSZINTŰ TANULMÁNY: FILM, ZENE ÉS TELEVÍZIÓ

EUIPO-PROJEKTCSOPORT

Nathan Wajzman, vezető közgazdász
Francisco García-Valero, közgazdász
Altair Breckwoldt Jurado, kutatási asszisztens

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

A szerzők köszönetet mondanak Gilles Fontaine-nak (Európai Audiovizuális Megfigyelő Intézet) és Linda Zommere-nek (Lett Köztársaság Kulturális Minisztériuma) a jelentés korábbi tervezetével kapcsolatos hasznos észrevételeikért.

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

Ez a jelentés az egyes uniós tagállamokban leggyakoribb kalóz ⁽¹⁾ művek — köztük 316 film, 500 zeneművész és 309 televíziós sorozat ⁽²⁾ – elemzésén alapul. A kalóztartalomra vonatkozó adatokat az ilyen adatok vezető kereskedelmi szolgáltatójától, a MUSO-tól vásároltuk meg, míg a jogszerű filmfogyasztásra vonatkozó adatokat (a filmszínházakban megváltott jegyek száma) az Európai Audiovizuális Megfigyelő Intézet Lumiere adatbázisából szereztük be. A zeneművek és televíziós sorozatok esetében ezek az adatok a címekre és a művészekre lebontva nem állnak rendelkezésre. Ezért az e jelentésben szereplő elemzés részletesebben vizsgálja a filmeket, mint a zenét vagy a televíziót.

A kalózkodás főként a közelmúltban készített és forgalomba hozott kreatív alkotásokat érinti. A filmek esetében két kalózkodási minta jellemző. Először is a kalózkodás követi a kereskedelmi sikereket. Ezért főként olyan filmek esnek e tevékenység áldozatul, amelyek kereskedelmileg sikeresek voltak a mozikban, és széles nemzetközi körben forgalmazták őket. Ezért a kalózkodás a zömmel amerikai produkciók (a MUSO-lista 84%-a) mellett a brit, francia és olasz produkciókat is érinti. Az e négy országból származó filmekhez kapcsolódó kalóztevékenység az EU-ban ⁽³⁾ a filmkalózkodás 96%-át teszi ki.

A második minta azokat a filmeket érinti, amelyek sikeresek voltak a gyártó országban, és nem forgalmazták őket nemzetközi szinten széles körben. Ebben az esetben a kalóztevékenység nagy része olyan országokban történt, ahol a filmeket nem hozták forgalomba ⁽⁴⁾. Ebben az esetben a kalózkodás sokkal jelentősebb, mint a kereskedelmi siker ⁽⁵⁾. Ez a helyzet a Kanadából, Ausztráliából, Kínából, Finnországból, Németországból, Indiából és Oroszországból származó filmek esetében. Az ebből a hét országból származó filmekhez kapcsolódó kalóztevékenység a filmkalózkodás 2,8%-át, az uniós mozik nézőszámának pedig 1,8%-át teszi ki. Bár ez utóbbi csoport összesített kalóztevékenysége alacsony, a kalóztevékenység aránya viszonylag magasabb, mint a szélesebb körben terjesztett filmeknél.

A filmes kalózkodás mögött meghúzódó tényezőket tovább vizsgáltuk regressziós modellekben. Ez az elemzés azt mutatja, hogy a kereskedelmi siker a kalózkodás magasabb szintjéhez kapcsolódik: amikor az eladott jegyek száma 10%-kal nő, az illegális letöltések száma 3,7%-kal nő. A regresszióanalízis azt is megállapította, hogy bár az Egyesült Államokban gyártott filmek nagy számban szenvednek el kalózkodást, minden más tényező változatlaga mellett, nem szenvednek el nagyobb mértékű kalózkodást, mint a máshol előállított, hasonló jellemzőkkel (például kereskedelmi siker, műfaj, gyártási év) rendelkező filmek.

⁽¹⁾ A „kalózkodás” kifejezés szigorú értelemben a szerzői jogot sértő tartalom terjesztésére vonatkozik. Ez a jelentés az ilyen tartalmak fogyasztásával foglalkozik. Röviden azonban a „kalózkodás” itt az ilyen tiltott tartalom fogyasztására is vonatkozik.

⁽²⁾ A lista további kreatív alkotásokat (vagy művészeket) is tartalmazott, de néhány, kevésbé népszerű kalózművet kivettünk adatminőségi problémák miatt.

⁽³⁾ 2018-ban az Egyesült Királyság még mindig az EU tagállama volt, ezért bekerült az elemzésbe.

⁽⁴⁾ Lásd Table 6.

⁽⁵⁾ A spanyol filmek kivételével; A lehetséges okokat az 5.1 Filmek című fejezet tárgyalja.

A kalózkodás az újonnan megjelenő művekre összpontosult. Így, minden más tényező változatlansága mellett a 2017 előtt gyártott filmek 58%-kal kevesebb kalóztevékenységet szenvedtek el, mint a 2017-ben készült produkciók. Az animációs és dokumentumfilmek 49%-kal kevesebb kalóztevékenységet szenvednek el, mint az „élőszereplős” ⁽⁶⁾ filmek. Végül a belföldön gyártott filmek 37%-kal kevesebb kalóztevékenységet szenvednek el a gyártás helye szerinti országban, szintén más tényezők változatlanságát feltételezve.

Röviden, a filmkalózkodás elsősorban a kereskedelmileg sikeres filmeket célozza meg. A kalóztartalmak fogyasztóinak ízlését tekintve úgy tűnik, hogy az EU egészében nagyfokú homogenitás tapasztalható, az egyes tagállamokban a 30 leggyakrabban kalózkodott film listája meglehetősen hasonlít az EU egészére vonatkozó, 30 legnépszerűbb filmet felsoroló listához. Ez kevésbé igaz a televíziós sorozatokra és különösen a zenére vonatkoztatva, ahol a kalóztartalom fogyasztóinak ízlése jelentősen eltér az egyes tagállamokban. Az egyes tagállamok 30 legnépszerűbb filmje közül átlagosan 21 szerepelt az EU 30 legnépszerűbb filmjét felsoroló listán, míg a tévésorozatok esetében ez a szám 19, a zene esetében pedig 16 volt.

A televíziós sorozatok a leggyakrabban kalózkodott kreatív alkotások, de a kalózkodás és a kapcsolódó jogszerű tartalom népszerűsége közötti kapcsolatot nehezebb megállapítani; az IMDb ⁽⁷⁾ szerint a 30 leggyakrabban kalózkodott televíziós sorozatból csak öt szerepel a 30 legnépszerűbb televíziós sorozat között. A 2018. január és szeptember közötti időszakban a leggyakrabban kalózkodott sorozatból (The Walking Dead) 435 millió epizódot töltöttek le illegálisan, ezzel szemben a leggyakrabban kalózkodott filmet (Justice League) 45 millió alkalommal töltötték le.

A zeneiparban is megfigyelhető összefüggés a kereskedelmi siker és a kalózkodás között, bár némi késlekedéssel: 2018-ban 2017 legnépszerűbb zenészei voltak a leginkább kalózkodott művészek. A kalóztevékenység általános szintje a zene esetében alacsonyabb, mint a másik két tartalomtípus esetében. A leggyakrabban kalózkodott zenész (Ed Sheeran) 7,5 millió illegális letöltést szenvedett el ⁽⁸⁾.

⁽⁶⁾ Élőszereplős filmek a nem animált, nem dokumentum jellegű filmek.

⁽⁷⁾ Az IMDb a filmekkel, a televíziós műsorokkal és a hírességekkel kapcsolatos információk népszerű és hiteles forrása. Az egyik szolgáltatása a MOVIEmeter, amely a filmek és televíziós műsorok népszerűségének mutatója. Az IMDb-pontszám és a kereskedelmi siker között azonban nem feltétlenül áll fenn közvetlen kapcsolat.

⁽⁸⁾ A filmek, televíziós sorozatok és zenei alkotások kalózkodásának szintje közötti kapcsolatot azonban kritikusan kell kezelni, mivel nem homogén jellegű kreatív alkotásokról van szó.